

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 402/2021
02.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хаџића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Стојиљковић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Тржница“ из Ниша, чији је пуномоћник Милена Стојановић, адвокат из ..., радн утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3231/20 од 27.11.2020. године, у седници већа одржаној 02.06.2022. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3231/20 од 27.11.2020. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П1. 1/20 од 01.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужени ЈКП „Тржница“ Ниш извршио дискриминацију према тужиоцу, тако што је без икаквог разлога само њему ускратио коришћење мобилних телефона у периоду од 16.05.2016. године до 09.10.2017. године, а који мобилни телефони су предати осталим запосленима дана 16.05.2017. године, сходно Уговору о пружању услуга мобилне телефоније број 1313/2016 који је закључен дана 16.05.2016. године између туженог као наручиоца и Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ и Одлуци туженог о расподели буџета за набавку мобилних телефона број 2094-1/2016 од 28.07.2016. године, и да се забрани туженом ЈКП „Тржница“ Ниш да убудуће врши радње дискриминације према тужиоцу, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 69.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3231/20 од 27.11.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и наведена првостепена пресуда је потврђена у ставу првом изреке, а преиначена је одлука о трошковима поступка из става другог изреке, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 180.750,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011 ... 18/2020) и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Једино битне повреде поступка предвиђене у члану 407. став 1. ЗПП могу бити дозвољени разлог за ревизију. Битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП може бити разлог за ревизију само под условом да је учињена у поступку пред другостепеним судом. Овде те повреде нема. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене неке од одредаба парничног поступка. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, те у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности. Ревизијом се не може оспоравати утврђено чињенично стање. У члану 407. став 2. ЗПП изричито је прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеним чињеницама, тужилац је дипломирани ... са заснованим радним односом код туженог од 2003. године. Уговором о раду од 01.11.2009. године тужилац је распоређен на радно место „...“ са коефицијентом основне зараде 4,50. Анексом уговора о раду од 10.10.2012. године тужилац је премештен на радно место са нижим коефицијентом. Овај анекс уговора је поништен правноснажном пресудом Основног суда у Нишу П1 2725/12 од 25.04.2013. године и тужени обавезан да тужиоца распореди на други одговарајући посао са истом врстом и степеном стручне спреме, који су утврђени уговором о раду. Тужилац је због непоступања туженог по пресуди покренуо извршни поступак, у којем су туженом изречене три новчане казне у периоду од 18.09.2015. године до 06.02.2017. године.

У овом поступку је утврђено да је тужилац са туженим закључио Анекс број 2 уговора о раду од 21.03.2013. године у погледу радног места „...“, за које се тужиоцу зарада обрачунава и исплаћује, да овај анекс тужилац није оспоравао, а да послове овог радног места тужилац није обављао у време вршене расподеле мобилних телефона запосленима код туженог у 2016. години, нити којег другог руководећег радног места. Утврђене су и чињенице које су довеле до спорне ситуације са доделом мобилног телефона тужиоцу, и то да је за туженог донета обавезујућа Одлука о максималном броју запослених на неодређено време у систему јавног сектора Града Ниша у 2015. години, да је тужени у циљу рационализације и усклађивања броја запослених донео Правилник о реорганизацији и систематизацији послова од 01.03.2016. године, да је због промене процеса и организације рада у предузећу, тужиоцу као и осталим запосленима достављена понуда за закључење Анекса уговора о раду, да је тужилац 13.04.2016. године примио обавештење о понуди за закључење Анекса уговора о раду за радно место „...“, које није потписао и са послодавцем није закључио понуђени Анекс уговора о раду, да је наведеним Правилником систематизовано радно место „...“ са једним извршиоцем, да је тај извршилац од априла 2016. године био ББ, а да тужилац фактички није обављао послове шефовског радног места код послодавца у

време доношења одлуке о набавци и расподели мобилних телефона. Тужени је 28.07.2016. године донео Одлуку о расподели буџета за набавку мобилних телефон, којом је одређено да шефови пијаца и служби добију телефон у вредности до 60.000,00 динара, а остали радници у вредности до 10.000,00 динара. Тужилац је стављен на списак за добијање телефона као стручни сарадник за ... Међутим, тужилац је сматрао да њему припада телефон намењен за шефовско радно место, што је у писаном обраћању и захтевао, али његовом захтеву није било удовољено пре покретања овог судског поступка, већ му је дана 09.10.2017. године, након подношења тужбе, предат телефон одређене марке и врсте којим је задовољан, односно телефон вредности до 60.000,00 динара.

Код изнетог стања ствари, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су оценили да је неоснован тужбени захтев за утврђење о извршеној дискриминацији од стране туженог према тужиоцу и захтев одбили, јер из спроведеног поступка не произлази да је тужени поступао дискриминаторски према тужиоцу. При том, судови су имали у виду одговарајућу материјално правну регулативу члана 16. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС” бр. 22/09), којим је прописана забрана дискриминације у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, с тим да се не сматра дискриминацијом прављење разлике, искључење или давање првенства због особености одређеног посла код кога лично својство лица представља стварни и одлучујући услов обављања посла, ако је сврха која се тиме жели постићи оправдана. У Закону о раду (“Службени гласник РС” бр. 24/05 ... 95/18) је прописано да је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким ортнизацијама, синдикатима или неко друго лично својство (члан 18); одређује шта се сматра непосредном и посредном дискриминацијом везивањем за то да је узроковано неким од основа из члана 18. овог закона (члан 19) и прописује да је дискриминација из члана 18. тог закона забрањена у односу на услове рада и сва права из радног односа (члан 20. ст. 1. тач. 2. Закона о раду).

У светлу цитираних одредби, оцењено је да се из утврђених чињеница не може закључити да је због неког личног својства према тужиоцу учињен акт дискриминације везано за давање и употребу мобилног телефона. Дискриминација постоји само уколико је неједнако поступање засновано на неком личном својству особе или њеном статусу посредно заснованом на личном својству. Уколико неједнако поступање према некој особи није засновано на њеном личном својству, већ је посредни неки други разлог, такво понашање се не може окарактерисати као дискриминација. Дакле, основ за дискриминаторско понашање јесте одређено лично својство или статус заснован на неком личном својству. У члану 2. Закона о забрани дискриминације прописана је отворена листа заштићених личних својстава, међутим, отвореност ове листе не значи да је било која карактеристика која се везује за одређену особу основ дискриминације. Друге, различите побуде, попут љубоморе, симпатија или антипатија, чак и уколико заиста изазивају анимозитет код послодавца не представљају основ дискриминације, а с друге стране евентуално неправилно понашање послодавца било активно или пасивно, може бити санкционисано, односно може бити предмет посебног поступка

када су за то успуњени услови и то када је у питању спречавање и заштита од злостављања на раду, али не и у поступку заштите у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације.

У конкретном случају тужилац сматра да основ дискриминације лежи у чињеници да је водио више судских поступака према туженом, у којим поступцима је тужени више пута новчано кажњаван. Међутим, побијаном пресудом је подржан став првостепеног суда да вођење судских поступака према послодавцу не представља лично својство тужиоца, нити га сврстава у статус који га чини припадником одређене друштвене групе, те да у конкретном случају није у питању дискриминација из разлога који је тужилац означио, а такође ни са разлога додатог на рочишту 13.05.2020. године, да је дискриминисан из политичких разлога јер су у њему видели опасност и конкуренцију за руководеће радно место, имајући у виду да тужилац за овакве тврдње није понудио доказе, те како није доказао да је припадник одређене политичке партије или синдикалне организације, није утврђено да постоји ни овај основ дискриминације, предвиђен у члану 25 Закона о забрани дискриминације.

По налажењу Врховног касационог суда ревизија тужиоца није основана у побијању правноснажне пресуде другостепеног суда.

Тужилац ревизијом оспорава оцену доказа и у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што према одредби члана 407. став 2. ЗПП не представља дозвољен ревизијски разлог. Ревизијско оспоравање правилности примене материјалног права није основано.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да поступање тужене није засновано на личном својству тужиоца (које је поред неједнаког поступања услов да би се могло говорити о дискриминацији). За постојање дискриминације потребно је да се лице које тражи заштиту због дискриминације налази у упоредивој (аналогној) или битно сличној ситуацији у односу на друга лица, па ако се не налази у таквој ситуацији, дискриминације нема. У присуству чињеница да је тужилац стављен на списак за добијање мобилног телефона, као и други запослени код туженог, разврстани према сложености послова које обављају, основа нема закључку о дискриминацији тужиоца, на начин наведен у тужбеном захтеву. Околност да је тужилац формално распоређен на одређено радно место не може се сматрати обележјем личности, нити предношћу за добијање вреднијег мобилног телефона. Навод тужиоца да је обављао послове за пијацу ... не значи да је обављао послове шефа пијаце. Расподела мобилних телефона запосленима од стране послодавца у функцији је обављања послова, а околност да је по врсти телефона вршена расподела према сложености послова које запослени заиста обавља у домену је овлашћења послодавца да учини одређену погодност онима који обављају сложеније послове. За утврђење о дискриминацији на раду нису довољне тврдње о неоправданом прављењу разлике у врсти телефона који се даје на службену употребу и ускраћивању тужиоца у коришћењу мобилног телефона у одређеном периоду. Потребно је испуњење услова да је неједнако поступање уперено на неко лично својство онога који тражи заштиту од дискриминације. Тај услов се у овом случају није стекао.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана у оспоравању правилне оцене нижестепених судова да се радње тужене не могу квалификовати као дискриминација у смислу члана 2. Закона о забрани

дискриминације и чланова 18. и 19. Закона о раду, због чега је правилном применом материјалног права тужбени захтев одбијен као неоснован.

Применом члана 414. став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић